

והתחבר קול בדבור, אותו דבר
שהוא דבור הנתיג והוליד את
ישראל, אבל לא דבר, עד שקרבו
להר סיני ופתח בתורה, שפך
ראוי. ואם תאמר, כי אמר אלהים
פן ינחם העם, לא כתוב כי דבר,
אלא כי אמר, שהוא רצון הלב
בחשאי, והרי בארנו.

וידבר אלהים אל משה ויאמר
אליו אני ה'. רבי יהודה פתח,
קמתי אני לפתח לדודי ודודי
חמק עבר וגו'. קמתי אני לפתח
לדודי - זה קול. בא ראה, כנסת
ישראל, כשהיא בגלות, קול
מסתלק ממנה, והדבור נשתתק
ממנה, כמו שנאמר נאלמתי
דימיה. ואם מתעורר דבר, מה
כתוב? ודודי חמק עבר, שהרי
קול הסתלק ממנה ונפסק הדבור,
ועל זה וידבר אלהים אל משה.
התחילה לדבר, והפסיקה
ושתקה. אחר כך השלים הקול
ואמר ויאמר אליו אני ה'.

וארא אל אברהם אל יצחק ואל
יעקב. ביצחק תוספת וא"ו, שהוא
בחיר האבות, כמו שנאמר אלהי
אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב.
ביצחק תוספת וא"ו. אמר רבי
יוסי, אם כך, הרי כתוב אני ה'
אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק.
הרי ביצחק תוספת וא"ו?

אמר לו, יפה היה, משום שיעקב
היה קיים, והכליל את יעקב
ביצחק, ושהיה מתו שחשכו עיניו
והיה כמת, שהרי בעוד האדם
קיים בעולם הזה, לא נזכר עליו
השם הקדוש, ועל פן הכליל אותו
ביצחק. עכשו שמת יעקב, בא
הדבר למקומו. זהו שכתוב וארא
אל אברהם אל יצחק ואל יעקב,
בתוספת ו'.

קול בדבור, שהוא מלה דאיהו דבור, אנהיג
ודבר לון לישראל, אבל לא מליל, עד דקריבו
לטורא דסיני, ופתח באורייתא, דהכי אתחזי.
ואי תימא, (שמות י"ג) כי אמר אלהים פן ינחם
העם, לא כתיב כי דבר, אלא כי אמר, דאיהו
רעותא דלבא בחשאי, והא אוקימנא. (דף כ"ו

נ"א).

וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני ה'.
ר' יהודה פתח, (שיר השירים ה') קמתי אני
לפתוח לדודי ודודי חמק עבר וגו'. קמתי אני
לפתוח לדודי, דא קלא. תא חזי, כנסת ישראל
פד איהי בגלותא, קלא אסתלק מינה, ומלה
אשתכח מינה, כמה דאת אמר (תהלים ל"ט)
נאלמתי דימיה. ואי אתער מלתא, מה כתיב,
ודודי חמק עבר, דהא קלא אסתלק מינה,
ופסקא מלה. (כמה דאת אמר) ועל דא וידבר אלהים
אל משה, שריאת למללא, ופסק ושתיק.
לכתר אשלים קלא ואמר ויאמר אליו אני ה'.
וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב, ביצחק
תוספת וא"ו, דאיהו שלימו דאבהן,
כמה דאת אמר, אלהי אברהם אלהי יצחק
ואלהי יעקב, ביצחק תוספת וא"ו. אמר רבי
יוסי, אי הכי, הא כתיב (בראשית כ"ח) אני ה'
אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק, הא ביצחק תוספת
וא"ו.

אמר ליה, שפיר הוה, בגין דיעקב הוה קיים,
ואכליל ליה ליעקב ביצחק, (דנהו מית)
דאתחשכו עינוי, והוה כמת, דהא בעוד דבר
נש איהו קיים בהאי עלמא, לא אדפר עלוי
שמא קדישא, ועל דא אכליל ליה ביצחק.
השתא דמית יעקב, אתא מלה באתריה. הדא
הוא דכתיב וארא אל אברהם אל יצחק ואל
יעקב, בתוספת ו'.